

Descripció del fons documental Esbart de Santa Tecla de Tarragona (1971-2020) segons la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

1.1. Codi de referència	CAT AHCT 04 34
1.2. Nivell de descripció	Fons
1.3. Títol	Esbart de Santa Tecla
1.4. Data (es)	Dates de creació i agregació: 1971 – 2020
1.5. Volum i suport	4,9 metres lineals (49 capsos) 1.124 Fotografies Cartells 29 cintes VHS (annex)

2. ÀREA DE CONTEXT

2.1. Nom del productor	Esbart de Santa Tecla
2.2. Història del productor	L'Esbart de Santa Tecla es fundà l'any 1971, sota la direcció artística de Jordi Salvat Calvo, i els primers assajos de l'entitat van tenir lloc al Club de Joves de la Baixada de la Peixateries. Formalitzat oficialment com a associació l'any 1973, l'Esbart creà el mateix any la colla sardanista senior Sol Ixent i l'any 1974 nasqué la colla sardanista Junes les Mans de la secció juvenil de l'Esbart, la qual participà al Campionat de Catalunya el mateix any en representació de l'entitat. El 1975 es va constituir el Cos de Bastoners de l'Esbart de Santa Tecla amb la participació de dones—tradicionalment excloses d'aquest ball— i va realitzar intercanvis artístico-culturals amb els grups Lebranza de Galícia i Edelweis de Klagenfurt i va començar a celebrar els seus assajos a la Cooperativa Obrera del carrer Fortuny de Tarragona. L'any 1976 l'entitat va representar la ciutat de Tarragona en els actes de germanor amb l'Alguer i el 1978 va viatjar

a Orleans i va organitzar el I Festival de Nadal de Tarragona.

Els anys següents l'Esbart dugué a terme una tasca rellevant de recuperació històrica, cultural i artística de balls populars catalans i pròpiament tarragonins, en el context de la Transició Democràtica. L'any 1981 reincorporà el Ball del Patatuf al Seguici de Santa Tecla, el 1983 recuperà el Ball dels Cercolets— documentat a Tarragona per primera vegada l'any 1577— i el 1984 creà el Grup de Grallers de l'Esbart Santa Tecla.

L'any 1986 l'Esbart de Santa Tecla va celebrar el seu XVè aniversari amb una jornada repleta d'actes que evidenciava la consolidació de l'entitat com a referent cultural de la ciutat. En el marc d'aquesta commemoració, l'entitat va inaugurar el Festival Internacional Folklòric Ciutat de Tarragona i va organitzar la I Trobada Infantil d'Esbarts.

Fruit de la seva intensa activitat, el 1988 l'Esbart fou guardonat per Ràdio Tarragona i reconegut com una de les entitats amb més representació internacional de la ciutat.

El 1991 l'entitat va rebre el Premi Nacional de Cultura Popular del Departament de Cultura en reconeixement de la tasca de recuperació artística i històrica del Ball de Turcs i Cavallets, duta a terme per l'entitat l'any 1990, el primer testimoni documental del qual a Catalunya data de l'any 1383.

A més, destaca la representació del Retaule de Santa Tecla el 1991, la recuperació del Ball de Valencians a Tarragona el 1997— documentat a la ciutat al llarg del segle XVII— i, finalment, la creació original i *ex novo* de les Contalles de Sant Magí el 2003.

A dia d'avui, l'Esbart Santa Tecla forma part d'entitats com l'Obra del Ballet Popular i l'Agrupament d'Esbarts

Dansaires de Catalunya, i és grup fundador de l'Agrupació d'Esbarts de les Comarques Meridionals.

2.3. Història arxivística

El fons documental es custodiava a les instal·lacions de l'Esbart de Santa Tecla de Tarragona, situades al carrer Soler 18. Tot i així, els membres de la Junta Directiva van creure oportú cedir la documentació al Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona part del fons per a poder ser consultada i estudiada pel públic en general.

Un cop transferida la documentació a les dependències de L'Arxiu es fa una relació de la documentació on consten: la descripció, dates i signatura topogràfica.

Posteriorment, s'ingressaren 29 vídeos d'actuacions de l'Esbart de Santa Tecla de Tarragona procedents de la col·lecció privada de la Sra. Rosa Llorach Rius que s'incorporen coma annex al fons.

2.4. Dades sobre l'ingrés

A la sessió de la Junta de l'Esbart Santa Tecla, celebrada el 24 de febrer del 2025, es va aprovar la cessió del fons documental de l'entitat al Servei d'Arxiu i Documentació Municipal de l'Ajuntament de Tarragona, la qual es feu efectiva el 28 de juliol del 2025. D'aleshores ençà, la documentació es va ubicar al dipòsit que té el Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona a l'avinguda Vidal i Barraquer, s/n, Magatzem 2 – Espai Tabacalera.

El 8 de setembre de 2026 es signà el conveni de dipòsit del fons en un acte públic a l'Arxiu.

3. ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1. Abast i contingut

El fons custodiat a les dependències de L'Arxiu conté documentació produïda i rebuda per l'Esbart de Santa

Tecla des de la fundació de l'entitat, l'any 1971, fins el 2020, quan es decideix cedir-la al Servei d'Arxiu i Documentació Municipal.

La Biblioteca-Hemeroteca de L'Arxiu compta amb diverses publicacions referents a l'Esbart de Santa Tecla, que figuren a la bibliografia citada.

3.2.Sistema d'organització

Posteriorment a l'ingrés del fons, relacionat en una acta de recepció, es va fer el treball arxivístic corresponent en una descripció detallada del fons documental relacionada en un full de transferència. Així mateix, es van substituir diversos contenidors originals per caixes i carpetes normalitzades.

3.3.Informació sobre avaluació, tria i eliminació

El conveni en règim comodat es fixa per un període inicial de 25 anys, transcorregut el qual, sense que els comodants reclamin la restitució del fons amb sis mesos d'antelació, passarà a tenir una durada de vint-i-cinc anys més, la qual es renovarà automàticament per períodes iguals si una de les parts no el denuncia amb un preavís de dos anys.

3.4.Increments

L'entitat encara està activa, per la qual cosa, es preveuen nous ingressos en el futur que s'afegiran a la relació de la documentació actual.

4. ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1.Condicions d'accés

Les funcions i els objectius del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona són les de conservar el patrimoni documental, donar visibilitat a tota la documentació que té dipositada ja sigui amb la realització d'exposicions, publicacions, conferències, etc. Per tant, tota la documentació del fons serà consultable i

es podran reproduir els documents i les imatges per a facilitar el treball i la consulta, així com la seva divulgació en publicacions i exposicions.

4.2. Condicions de reproducció

Les condicions de reproducció estan regulades en el Reglament de l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i patrimoni documental que l'integra, en el capítol IV, articles 54 – 57.

4.3. Llengües i escriptures dels documents

El fons conté, majoritàriament, documents en llengua catalana, tot i que compta amb premsa i butlletins escrits en castellà i correspondència en francès.

4.4. Característiques físiques i requeriments tècnics

El fons està en molt bones condicions, no s'observen fongs, ni oxidació, etc.

4.5. Instruments de descripció

Està a disposició de l'usuari una relació de la documentació, on es detalla el contingut de cada unitat d'instal·lació i les dates extremes. Aquesta informació es pot consultar a l'ordinador de la sala de consulta amb el programari Excel o bé a la pàgina web del Servei d'Arxiu i Documentació Municipal.

5. ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1. Existència i localització dels originals

Els originals es conserven a les dependències municipals del Servei d'Arxiu Documentació de l'Ajuntament de Tarragona.

5.2.Existència i localització de reproduccions

El fons custodia documentació original, tal com actes, comunicacions internes i correspondència, però també conté reproduccions de publicacions de premsa, cartells, exemplars de butlletins, fulls volant i programes.

5.3.- Documentació relacionada

Pel que fa referència a les imatges, cal destacar que possiblement hi hagi reportatges fotogràfics de l'Esbart de Santa Tecla al fons d'imatges municipal.

5. 4. Bibliografia

BERTRAN, Jordi. *El Ball de Bastons a Tarragona*, Ajuntament de Tarragona, 1990.

El Ball dels Valencians. De la dansa a les torres. Quaderns de la Festa Major. Santa Tecla, Tarragona: Ajuntament de Tarragona, 1997.

CASAS ROM, Pilar (coord.). *El Ball de Bastons a les Comarques de Tarragona*, Diputació de Tarragona, 2007.

GARRICH, Montserrat i VIÑALES, Anna. *El Ball del Patatuf*, Quaderns de la Festa Major. Santa Tecla, Tarragona: Ajuntament de Tarragona, 1996.

GARRICH, Montserrat. *El Ball dels Cercolets. Arquets de festa*, Quaderns de la Festa Major. Santa Tecla, Tarragona: Ajuntament de Tarragona, 2000.

MIRALLES, Eloi. *El Ball de Turcs i Cavallets: La Creu contra la Mitja Lluna*, Quaderns de la Festa Major. Santa Tecla, Tarragona: Ajuntament de Tarragona, 1999.

ROIG I QUERALT, Francesc. "Els Esbarts Dansaires", Entitats amb vida, *Diari de Tarragona*, 1998, pàg. 57- 64.

V.A., "Historial de l'Esbart de Santa Tecla", *Diari de Tarragona*, 23/09/1989.

6.- ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

6.1.- Autoria i data

Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (AMT), 2026.

6.2.- Fonts

S'ha utilitzat com a font la bibliografia citada en l'apartat de Bibliografia.

6.3.- Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.